

УДК 353:330:332.1:330

DOI: 10.35432/tisb312024314173

Юлія Слободянюк

*аспірантка кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-4604-4688>
e-mail: avangard.project.manager@gmail.com*

РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті досліджуються повноваження, проблеми та можливості органів місцевого самоврядування в Україні в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації, зокрема, у контексті відбудови територіальних громад в умовах воєнного стану. Підкреслюється важливість децентралізаційних реформ, які надали органам місцевого самоврядування більше повноважень у питаннях управління ресурсами, розвитку інфраструктури та залученні інвестицій. Незважаючи на позитивні зміни, органи місцевого самоврядування стикаються з численними викликами, такими, як брак фінансування, кадрова недостатність та проблеми у залученні міжнародної допомоги. У статті аналізується необхідність розробки нових підходів до публічного управління, спрямованих на ефективне використання ресурсів та швидке відновлення інфраструктури. Також аналізуються дослідження українських та закордонних вчених, що стосуються відновлення України, підкреслюючи важливість міжнародної підтримки. Зроблено висновок про ключову роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні стабільності і розвитку територій в умовах викликів, спричинених війною.

Ключові слова: місьцеве самоврядування, територіальні громади, воєнний стан, повноваження, відбудова, планування, міжнародна допомога.

Yuliia Slobodianiuk

*PhD-student of the Department of Public Administration and Regional Studies
Institute of Public Service and Administration of the Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0002-4604-4688>
e-mail: avangard.project.manager@gmail.com*

THE ROLE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE RECONSTRUCTION OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW: PROBLEMATIC ASPECTS AND PROSPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION

The article examines the functions, problems, and opportunities of local self-government bodies in Ukraine under martial law, particularly in the context of reconstructing territorial communities during wartime. It emphasizes the importance of decentralization reforms, which have granted local self-government bodies greater authority in resource management, infrastructure

development, and attracting investments. Despite positive changes, local self-government bodies face numerous challenges, such as lack of funding, staff shortages, and difficulties in securing international aid. The article analyzes the need for new approaches to public administration aimed at the effective use of resources and rapid infrastructure recovery. It also reviews research by Ukrainian and foreign scholars related to Ukraine's reconstruction, highlighting the importance of international support. The conclusion draws attention to the key role of local self-government in ensuring stability and development of territories amid the challenges posed by the war.

Key words: local self-government, territorial communities, martial law, authority, reconstruction, planning, international assistance.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Органи місцевого самоврядування відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного розвитку територіальних громад та створенні основи для сталого соціально-економічного зростання. В умовах сучасних викликів, пов'язаних із наслідками російської агресії, їхня роль у процесі відбудови України набуває особливої значущості. Завдяки децентралізаційним реформам, що були запроваджені в Україні у попередні роки, громади отримали більше повноважень у питаннях управління місцевими ресурсами, планування територій, розвитку інфраструктури та залучення інвестицій. Проте, масштабні руйнування, завдані війною, створюють нові виклики для органів місцевого самоврядування, зокрема, у сферах забезпечення життєдіяльності громад, відновлення критичної інфраструктури, а також соціальної та економічної реінтеграції територій.

Попри певні досягнення, залишаються численні проблемні аспекти, серед яких брак належного фінансування, недостатня кадрова спроможність окремих громад та обмежені можливості використання міжнародної допомоги через тривалі бюрократичні процедури. У цьому контексті важливим стає пошук нових підходів до публічного управління, що дозволить органам місцевого самоврядування ефективніше використовувати наявні ресурси та сприяти відновленню країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Аналізу проблем відбудови та шляхів їх вирішення присвячені праці таких українських вчених, як І.С. Пирога, М.І. Пирога, І. Арутюнян, Д. Вишневецький, М. Габрель, І. Древаль, М. Добровольська, О. Завальний, О. Квасніцька, Р. Кірін, М. Коваленко, В. Кузнецов, О. Нижник, А. Петровських, І. Поповиченко, А. Радкевич, М. Омеляненко, У. Хоменко, М. Шкризінянц та інші. Ці дослідження зосереджуються на ролі місцевого управління у процесах відновлення, зокрема, в аспектах просторового планування, економічного розвитку територій та залучення міжнародної допомоги. Українські науковці також аналізують виклики, пов'язані з відновленням житлового фонду, інфраструктури та соціальних послуг, акцентуючи увагу на необхідності вдосконалення механізмів публічного управління для швидкої та ефективної відбудови постраждалих регіонів України.

Проблемним питанням відбудови та можливим векторам їх вирішення присвячені праці таких закордонних вчених, які досліджують Україну, як: Тімоті Снайдер, Олександр Мотиль, Марк Бейлі, Ендрю В. Радженко, Анна М. Станкевич, Тарас Кузьо, а також представникам міжнародних організацій, таких як Світовий банк та Організація Об'єднаних Націй. Ці дослідження зосереджуються на вивченні економічних, соціальних та політичних аспектів відновлення України в умовах війни, зокрема, на темах інтеграції з європейськими структурами, соціальної справедливості, відновлення інфраструктури та розвитку місцевого самоврядування. Закордонні вчені акцентують увагу на важливості міжнародної співпраці та

підтримки у процесі відбудови, аналізуючи кращі практики з інших країн, які пережили подібні кризи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – полягає в дослідженні спектру повноважень, проблем і можливостей, які виникають перед органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, з метою виявлення основних викликів, що перешкоджають ефективному відновленню постраждалих територій, та розробці практичних рекомендацій для вдосконалення механізмів публічного управління, спрямованих на швидке і стає відновлення інфраструктури, житлового фонду та соціальних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Україна продовжує боротьбу за свободу, демократію та європейські цінності. Сьогодні, коли на багатьох територіях держави ведуться бойові дії, частина територій знаходиться під окупацією, велика частина території уже звільнена, питання відбудови в умовах воєнного стану на рівні місцевого самоврядування набувають нового сенсу. Уже зараз, не чекаючи закінчення війни, особливо актуальними є процеси відновлення зруйнованого та пошкодженого житла, інфраструктури, матеріально-технічного забезпечення комунальних служб, культурно-історичної та архітектурної спадщини, зруйнованих енергетичних мереж та автошляхів. Місцеві органи влади не чекають наказів зверху, а упроваджують потрібні зміни та будують і зміцнюють інституції, необхідні для нормального функціонування життя територіальних громад. Бо, як влучно сказав Жан Монне, «Nothing is possible without people; nothing is durable without institutions» («Нічого неможливо без людей, ніщо не міцно без інституцій») [3].

За даними Звіту про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року, за період з лютого 2022 року по січень 2024 року, загальна сума прямих збитків житловій та нежитловій нерухомості, іншій інфраструктурі, транспортним засобам та товарним запасам перевищила \$157 млрд (за вартістю заміщення). Найбільша частка у загальному обсязі прямих збитків завдана житловим будівлям, а саме 37,5% або \$58,9 млрд та інфраструктурі - 23,4% або \$36,8 млрд. Прямі збитки від руйнувань закладів освіти становлять \$6,8 млрд. Загалом внаслідок бойових дій зруйновано вже щонайменше 380 та пошкоджено 3 429 об'єктів освітньої інфраструктури. На початку червня 2023 року росіяни підірвали та повністю зруйнували Каховську ГЕС. Прямі збитки від її руйнування наразі оцінено в \$586 млн. Потреби на побудову нової ГЕС аналогічної потужності складуть близько \$1 млрд [1].

Досвід закордонних країн показує, що основними викликами, з якими стикаються країни під час воєнних дій на своїй території, є: руйнування усталених механізмів управління державою, різка зміна структури економіки, втрата значної частини бюджетних надходжень, загострення соціальних і демографічних проблем, посилення бідності, інфляція, а також зниження інвестиційної активності бізнесу.

Правові засади місцевого самоврядування в Україні визначаються у Конституції України, законах України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», галузевому законодавстві, підзаконних нормативно-правових актах, що приймаються на їх основі, а також в актах органів місцевого самоврядування, які приймаються ними у межах компетенції [2].

З початком повномасштабного вторгнення спектр повноважень органів місцевого самоврядування зазнав суттєвих змін, що знайшли своє відображення у Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022

року № 473; Порядку поведження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затверженому постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 року № 1073; Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затверженому постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року № 474 [4, 5, 6].

14 жовтня 2022 року постановою Кабінету Міністрів України № 1159 затверджено Порядок розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них.

Згідно пункту 23 вищезазначеної постанови, Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) розробляється за рішенням виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, яке оприлюднюється на веб-сайті та на офіційній сторінці у соціальних мережах (за наявності) сільської, селищної, міської ради, через місцеві засоби масової інформації (крім інформації, яка відповідно до закону належить до інформації з обмеженим доступом), а також надсилається до облдержадміністрації [7].

В Україні кілька територіальних громад вже реалізують Програми комплексного відновлення, що є відповіддю на виклики, пов'язані з наслідками військових дій та зруйнованою інфраструктурою. Так, Бучанська міська територіальна громада Київської області з перших днів повномасштабного вторгнення військ Російської Федерації на територію України опинилась в епіцентрі бойових дій. Прямі збитки громади, за оцінками експертів KSE та Rebuild.UA, становлять 254,5 млн доларів США, а прямі та непрямі втрати від військових дій на території громади, за попередніми оцінками, сягають 661 млн. доларів США. З метою реалізації заходів з відновлення та подальшого економічного розвитку розроблено Програму відновлення Бучанської міської територіальної громади «VDOMA KRASHCHE» на 2022-2027 роки. Фінансування заходів Програми передбачається за рахунок: коштів державного та місцевих бюджетів в рамках кошторисних призначень, а також та залучення коштів інших джерел, дозволених законодавством України [9].

Невід'ємною складовою програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) є план реалізації такої програми, який включає перелік та зміст заходів, їх відповідальних виконавців, строки та індикатори їх реалізації, а також джерела фінансування [7].

Саме, з метою вирішення питання фінансування проєктів відновлення, 15 листопада 2022 року постановою Кабінету Міністрів України № 1286 розпочато реалізацію експериментального проєкту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури. Ключовими учасниками експериментального проєкту є сільські, селищні, міські ради або їх виконавчі органи (військові адміністрації населених пунктів у разі їх утворення) [8].

Пунктом 12 вищезазначеної постанови № 1286 визначено, що фінансове забезпечення заходів з реалізації експериментального проєкту здійснюється за рахунок міжнародної технічної поворотної або безповоротної фінансової допомоги міжнародних організацій в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Відновлення України - масштабний процес. Два його пріоритетні напрямки: відновлення критично важливої інфраструктури та довгострокова відбудова й модернізація. Разом - це десятки тисяч проєктів, які будуть відбуватися одночасно, на різних стадіях, по всій території країни. Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури, або Digital Restoration EcoSystem for Accountable Management (далі – DREAM) - унікальна державна електронна екосистема, яка забезпечує єдиний цифровий маршрут для всіх проєктів відновлення [8].

DREAM є потужним інструментом для іноземних фінансових установ, урядів та приватних інвесторів. Завдяки DREAM міжнародні організації можуть обирати проєкти для фінансування через єдину «вітрину проєктів», а також контролювати, як витрачаються їхні кошти. Інвестори отримують доступ до всіх даних щодо закупівель, регулярних звітів про виконання робіт, аудиту та інших аспектів, що дозволяє їм відстежувати прогрес кожного з профінансованих проєктів.

Окрім того, DREAM зміцнює потенціал місцевої влади, сприяє більш ефективному розвитку громад та територій, а також відкриває нові можливості для залучення фінансування. Ця екосистема дозволяє оцифрувати плани відновлення і розвитку територіальних громад, перетворюючи їх на конкретні проєкти та супроводжуючи їх на всіх етапах - від ідеї до реалізації. DREAM надає органам місцевого самоврядування рекомендації щодо дій на кожному етапі життєвого циклу проєкту.

Досвід впровадження цифрових платформ для управління інфраструктурними проєктами в різних країнах демонструє їх ефективність у забезпеченні прозорості та оптимізації процесів відновлення. Наприклад, Build.gov у Сполучених Штатах Америки надає місцевим громадам можливість подавати проєкти на фінансування, забезпечуючи доступ до інформації про статус реалізації та контроль витрат. У Німеччині платформа eProjects об'єднує дані про державні інфраструктурні проєкти, що дозволяє органам влади отримувати актуальні відомості про фінансування та виконання. GovPilot в Сполучених Штатах Америки автоматизує управління даними, що підвищує ефективність процесів і забезпечує прозорість для громадян. У Канаді концепція «розумних міст» реалізується через цифрові платформи, які полегшують планування відновлення та модернізації інфраструктури. На міжнародному рівні Project Management Institute пропонує ресурси для поліпшення управлінських практик, що дозволяє організаціям більш ефективно реалізовувати проєкти відновлення. Цей позитивний досвід підтверджує важливість цифрових технологій у сучасному управлінні інфраструктурними проєктами, що сприяє ефективному використанню фінансових ресурсів і сталому розвитку територій [2].

Незважаючи на позитивні аспекти впровадження DREAM, існують й певні виклики. Перш за все, це потреба в фінансуванні платформи, навчанні працівників органів місцевого самоврядування та забезпеченні технічної інфраструктури. Критично важливо забезпечити, щоб усі учасники процесу були належно підготовлені та мали доступ до необхідних ресурсів для ефективного використання системи.

Крім того, важливо залучити громадськість до процесів обговорення та прийняття рішень, що стосуються відновлення. Сучасні цифрові платформи дозволяють здійснювати інтерактивні обговорення, залучати мешканців до голосування щодо пріоритетності проєктів, що допоможе підвищити рівень довіри до органів влади та поліпшити якість прийнятих рішень.

Наразі, на порталі DREAM вже зареєстровано 7851 проєкт на загальну суму 465,83

млрд грн. Фінансове покриття, за рахунок наявного фінансування становит 16,3 %. Лєвова частка внесених проєктів – понад 90 % належить органам місцевого самоврядування. Зокрема, Бучанською мїською територїальною громадою внесено загалом 139 проєктів, 77 з яких активнї [8, 10].

У контекстї вїдновлення територїальних громад України, Мїнїстерство розвитку громад, територїй та інфраструктури України працює над внесенням змїн до законодавства, метою яких є перетворення Державного фонду реґїонального розвитку на фїнансовий інструмент. Це дозволить реалїзувати рекомендації Світового Банку, викладенї у Дїагностичному звітї щодо управління публїчними інвестиціями, а також виконати вимоги Регламенту Європейського Союзу «Про створення Українського фонду» стосовно фїнансування через Компонент 1 Українського фонду потреб вїдновлення, вїдбудови та модернїзації субнацїональних органїв влади України, зокрема органїв місцевого самоврядування.

Механїзм фїнансування вїдновлення на мїсцевому рївнї буде базуватися на стратегїчних планувальних документах. На нацїональному рївнї це буде оновлена Державна стратегїя реґїонального розвитку на перїод 2021-2027 роки, яка реалїзується на реґїональному та мїсцевому рївнях через вїдповїднї реґїональнї стратегїї, стратегїї розвитку громад та плани заходїв. Це забезпечить досягнення стратегїчних нацїональних цїлей та сприятиме інтеграції на реґїональному та мїсцевому рївнях. Мїнїстерство розвитку громад, територїй та інфраструктури України разом з партнерами з розвитку та мїжнародної технїчної допомоги наразї працює над оновленням архїтектури планувальних документїв на мїсцевому рївнї, ставлячи за мету поєднати їх з програмним пїдходом до вїдновлення та майбутнїм фїнансуванням Європейського Союзу.

Залишається незмїнним спрямування коштів Державного фонду реґїонального розвитку на програми, що мають на метї досягнення цїлей Державної стратегїї реґїонального розвитку та інших документїв стратегїчного планування державної реґїональної полїтики. Заявниками програм виступають мїсцевї ради (сїльські, селищнї, мїсцевї) та обласнї ради. Усї програми заплановано реалїзовувати через прозорий вїдбїр засобами екосистеми DREAM [10].

Висновки з даного дослїдження і перспективи подальших розвїдок у даному напрямку. В умовах воєнного стану органи місцевого самоврядування України вїдїграють важливу роль у забезпеченнї стабїльностї та розвитку територїальних громад. Попри численнї виклики, що постали перед ними, зокрема брак фїнансових ресурсїв, кадрову недостатнїсть, проблеми з вїдновленням інфраструктури, органи місцевого самоврядування мають можливостї для впровадження ефективних механїзмїв публїчного управління. Успїшна реалїзація комплексних планїв вїдновлення територїй залежить вїд зосередження зусиль на залученнї фїнансування, розвитку кадрового потенцїалу, активнїй спївпраці з мїжнародними організаціями та врахування потреб населення вїдповїдних територїй.

Лїтература

1. Звіт про прямї збитки інфраструктури вїд руйнувань внаслїдок вїйськової агресїї Росїї проти України станом на початок 2024 року. URL : https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.
2. Мїсцеве самоврядування в умовах вїдновлення України: виклики та перспективи : матерїали Мїжнар. круглого столу до Дня місцевого самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2022 р.) : / за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренка. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту іменї Тараса Шевченка, 2022. 166 с.

3. Пирога І.С., Пирога М.І. Роль місцевого самоврядування у відбудові в умовах воєнного стану : Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Випуск 77: частина 1, 2023. – С. 117-123.

4. Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд : постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 р. № 473. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>.

5. Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів : постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 р. № 474. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2022-%D0%BF#Text>.

6. Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків : постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 р. № 1073. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2022-%D0%BF#Text>.

7. Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них : постанова Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 р. № 1059. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF>.

8. Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2022 р. № 1286. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1286-2022-%D0%BF?lang=en#Text>.

9. Програма відновлення Бучанської міської територіальної громади «VDOMA KRASHCHE» : рішення Бучанської міської ради від 20.09.2022 № 3151-33-VIII. URL : <https://bucha-rada.gov.ua/content/perelik-diyuchyh-miscevyh-cilovyh-program>.

10. Digital Ecosystem for Accountable Recovery Management. URL : <https://dream.gov.ua/ua>.

References

1. Report on Direct Damage to Infrastructure from Destruction Due to Russia's Military Aggression Against Ukraine as of Early 2024. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.

2. Local Self-Government in the Context of Ukraine's Reconstruction: Challenges and Prospects: Proceedings of the International Round Table on Local Self-Government Day in Ukraine (Kyiv, December 9, 2022) / ed. by L. G. Komakha, V. S. Koltun, Yu. F. Dekhtyarenko. Kyiv: Educational-Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2022. 166 p.

3. Pyroha I. S., Pyroha M. I. The Role of Local Self-Government in Reconstruction Under Martial Law: Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Issue 77: Part 1, 2023. – P. 117-123.

4. On the Approval of the Procedure for Urgent Works on Eliminating the Consequences of Russia's Armed Aggression Related to Damage to Buildings and Structures: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 19, 2022, No. 473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>.

5. On the Approval of the Procedure for the Demolition of Objects Damaged or Destroyed as a Result of Emergencies, Military Actions, or Terrorist Acts: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 19, 2022, No. 474. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2022-%D0%BF#Text>.

6. On the Approval of the Procedure for Waste Management Generated in Connection with the Damage (Destruction) of Buildings and Structures Due to Hostilities, Terrorist Acts, Sabotage, or During Works to Eliminate Their Consequences: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 27, 2022, No. 1073. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2022-%D0%BF#Text>.

7. On the Approval of the Procedure for the Development, Public Discussion, and Approval of Comprehensive Recovery Programs for Regions and the Territory of a Territorial Community (or Parts Thereof) and Amendments to Them: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 14, 2022, No. 1059. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF>.

8. On the Implementation of an Experimental Project for the Creation, Introduction, and Operation of the Unified Digital Integrated Information and Analytical System for Managing the Reconstruction of Real Estate, Construction, and Infrastructure: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 15, 2022, No. 1286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1286-2022-%D0%BF?lang=en#Text>.

9. The Recovery Program of Bucha Urban Territorial Community «VDOMA KRASHCHE»: Decision of Bucha City Council dated September 20, 2022, No. 3151-33-VIII. URL: <https://bucha-rada.gov.ua/content/perelik-diyuchyih-miscevyih-cilovyih-program>.

10. Digital Ecosystem for Accountable Recovery Management. URL : <https://dream.gov.ua/ua>.